

Teen Talk

Af: Julie Mariotti

Når man har rigtig meget kærlighed til et menneske, som ikke længere lever, kan kærligheden godt føles hjemløs. Det får de unge at vide af samtalefacilitatoren fra Kræftens Bekæmpelse, som er ankommet for at være en del af aktiviteten "Teen Talk". Hun har mange års erfaring med sorggrupper og brænder for at hjælpe børn og unge. *"Børn der har syge forældre, og børn der har mistet er simpelthen mit hjertebarn og har været det i rigtig, rigtig mange år,"* fortæller hun. Hun har planlagt, at de unge, som sidder i deres hyttegrupper, skal fortælle de resterende grupper og frivillige lidt om dem selv – hvem de har mistet, hvor de er fra, hvordan de mistede deres forælder, hvor længe siden det er, samt hvad de håber at få ud af Camp Unite for unge, der har mistet en forælder.

Taleret – ikke talepligt

Til trods for at denne opgave kan virke overvældende, så kommer vi alle deltagerne rundt. Det er vigtigt at pointere, at på alle LIVSKRAFTs camps har deltagerne taleret, ikke talepligt, og man bestemmer selv, i hvilket omfang, man deltager i aktiviteterne. Under sessionen er der også flere unge, der kommer og går, fordi samtaleemnerne godt kan være ret sårbare. Derfor sidder en fra LIVSKRAFT-teamet klar i spisesalen, ligesom de frivillige er klar til at gå med en deltager, som måtte blive overvældet af situationen.

Sårbarheden får rum

Hovedøvelsen for de unge i dag er at udfylde nogle spørgsmål på et ark, der åbner op for refleksion over forløbene før og efter deres forælders dødsfald. Hvilken hjælp var den bedste? Hvad var det sværeste ved dødsfaldet? Hvordan er livet anderledes end jævnaldrendes? Hvad skal voksne vide for at hjælpe et barn, der har mistet en forælder? De frivillige sidder tæt med de unge og støtter dem gennem spørgsmålene, mens de unge skriver stikord ned. Der bliver grædt, og der bliver lyttet, men mest af alt, så bliver der *forstået*. At have mistet er en ting, alle disse unge mennesker fra vidt forskellige liv har tilfælles, og det er der styrke i. Med lave stemmer deler de unge deres oplevelser med de frivillige, de har opbygget en tillid til. Mange undgår øjenkontakt og benytter sig af lange pauser – det kan være svært at snakke om sorg, hvis man ikke føler, man helt har sproget til at kommunikere så store følelser.

Der bliver delt historier om de afdøde, både før og efter de døde. Der bliver snakket om smukke kister og øjeblikkene, de unge fik at vide, at de nu ikke længere havde en (bonus)far eller (bonus)mor. En af de unge drenge fortæller meget illustrativt ved brug af en kuglepen, hvordan hans mor havde så svag lungekapacitet, at når hun trak vejret, føltes det som at trække vejret gennem et sugerør.

Spejling blandt ligesindede

Da de unge har udfyldt spørgsmålene, får de mulighed for at dele deres svar med resten af gruppen. Flere siger, det ville være rart, hvis voksne ikke forventer at få alt at vide, når de snakker med et ungt menneske, der har mistet en forælder. De skal ikke presse for meget på, for som facilitatoren siger, unge mennesker i sorg *“følger ikke nødvendigvis det samme tempo som de voksne”*. En af pigerne deler, at det sværeste for hende var at se den tilbagestående forælder være så knust. Det er som om, at *“hjertet forsvinder helt ned i maven,”* siger hun. Mange af de unge føler et stort ansvar over for den forælder, der står tilbage, fordi de ønsker at gøre dem glade og hjælpe dem gennem sorgen.

På Camp Unite er de frivillige afgørende for at kunne skabe et trygt fællesskab, hvor de unge har mulighed for at dele tanker og følelser, hvis de har lyst. Her ses en af LIVSKRAFTs frivillige i samtale med en af deltagerne under Teen Talk. Foto: Santosh Kuppens.

Bevidning af frivillige – hvilken viden har beriget dem?

Efter samtalefacilitatoren har hørt fra alle grupperne, vil hun gerne vide, hvad de frivillige mon har lært af at lytte til de unges fortællinger. *“Jeg har lært, at vi ikke kan løse alting,”* siger en frivillig. *“Det vigtigste er ikke, hvad man spørger om, men bare det at man spørger.”*

Samtalekort

Dagen efter kommer samtalefacilitatoren tilbage, og i dag tager Teen Talk udgangspunkt i billedkort og ord. De unge skal udenfor og vælge et eller flere motiver og/eller ord, der beskriver deres familie, som den var hhv. før dødsfaldet og nu. For nogle taler kortene klart til dem, mens andre finder opgaven svær. Billederne, som skildrer alt fra naturelementer, fællesskaber og tøjdyr til store følelser, krystalkugler og håndtegn, kan fortolkes på mange forskellige måder. Da de unge kommer tilbage med deres billedkort, er stemningen afslappet, hvilket nok skyldes, at scenen er sat i de bløde sofaer i Olgas hus.

En af øvelserne til Teen Talk går bl.a. ud på at vælge kort med billeder eller ord, som kan bruges til at beskrive den situation, som de unge befinder sig i. Foto: Santosh Kuppens

En ad gangen viser de unge deres kort til resten af gruppen og deler både sjove minder, men også nuværende udfordrende tilværelser. En følelse, der går igen blandt de unge, er vrede. En vrede, de føler, er opstået eller forværret som følge af deres tab. Men det er egentligt ikke sådan, de ønsker at agere. En af de unge drenge siger: *“Hvert et menneske, min far mødte på sin vej, blev mødt med et smil på læben. Sådan vil jeg også gerne være.”* Facilitatoren har opfordret de unge til at nikke, når en af de andre nævner noget, de også har følt eller oplevet. Da snakken falder på, om der er nogle af deres afdøde forælders egenskaber, de unge ønsker at tage med videre i livet, bliver der nikket hele vejen rundt. Der bliver blandt andet nævnt tålmodighed, gåpåmod og styrke. *“Min mor var en power woman – hun var i militæret,”* fortæller en af pigerne, mens en anden fortæller, at hun bare håber på at kunne blive *“en lige så god mor, som min egen mor var”*. Den bemærkning rammer noget i de frivillige, virker det til, og der bliver sendt forstående blikke til hinanden.

Der er en bestemt type billede, der bliver vist mange gange af forskellige unge, og det er de billeder, der viser naturen. En pige fortæller, at hun valgte et billede af et hvidt snelandskab, fordi det mindede hende om al den tid, hun brugte med sin mor udenfor om vinteren. Hun savner at kælke og tumle i sneen med sin mor, og det er desværre ikke noget, resten af familien gør meget af mere. En anden har valgt et billede af en måne, fordi hun plejede at kigge på nattehimmelen med sin mor. Det fortsatte de to med at gøre, da moren kom på hospice, og datteren gør det stadig, alene, når hun vil mindes sin mor i dag. En tredje pige viser os et billede af en skov, fordi hun plejede at gå mange ture i skoven med sin bonusmor. Det var blandt andet på disse ture, at pigen tydeligt kunne mærke, at sygdommen tog mere og mere fat i bonusmorens krop. Hendes vejtrækninger blev dårligere, og deres gåture gjorde hende meget forpustet til sidst.

Ét billede – flere historier

To af de unge har valgt det samme billede, men deres fortolkninger er vidt forskellige. Billedet viser en kvinde, der ikke kan tale, fordi hun har tape for munden. For en af de unge symboliserer det de følelser, som deltageren ikke længere føler, familien er i stand til at udtrykke grundet det tab, de har lidt. For en anden fremmer billedet følelsen af at have overtaget den afdødes rolle som voksen i hjemmet. Den tilbagestående forælder deler ofte fortrolige ting med deres barn, hvilket får den unge til at mærke et stort ansvar og en ensomhed i ikke at kunne snakke med andre om disse ting.

Vigtige minder og et blik på nutiden

De fleste unge har valgt billeder og ord, der beskriver minder om den, de har mistet, men enkelte har også valgt at fokusere på nutiden. En af drengene viser et billede af to personers hænder – en ældre og en yngre – der holder i hånd. Billedet får ham til at tænke på sine bedsteforældre, som han nyder at bruge tid sammen med. *“Jeg synes, at efter min mor døde, er jeg begyndt at sætte meget mere pris på alting,”* fortæller han, og enkelte nikker.

Teen Talk – et vigtigt refleksionsrum

Som fortællingen illustrerer, er Teen Talk en vigtig del af det fortrolige rum, der skabes på campen. Teen Talk åbner dels op for gemte/glemte og måske endda fortrængte tanker og følelser hos den enkelte, men aktiviteten skaber også grobund for fællesskab og forståethed blandt ligesindede. Med andre ord er aktiviteten – selvom den kan være svær for deltagerne og de frivillige – en væsentlig del af det helt særlige fællesskab, som opstår på Camp Unite for unge, der har mistet forældre.